

⬡ ચાલો, ગાઈએ ગીતું :

કરતા હૂપાહૂપ, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 ઘડી ન બેસે ચૂપ, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 ખી ખી, ખી ખી હસે, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 જંગલ-જંગલ વસે, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 કેળાં, જામફળ ખાય, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 તાજા-માજા થાય, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 હાંચકે ડાળે-ડાળ, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 ભરતા મોટી ફાળ, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 કોઈથીયે ક્યાં ડરે, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!
 દરિયે મારગ કરે, વાંદરા કરતા હૂપાહૂપ!

- કિરીટ ગોસ્વામી

⬡ કોણ પૂછી શકે ? :

બે-બેની જોડીમાં ચર્ચા કરી આ પ્રશ્નો અગાઉના એકમના ભાગોમાંથી કોણ પૂછી શકે અને કોને પૂછી શકે તે શોધવા કહો.

- (૧) મને એકલા ખાવાનું ગમતું નથી. તમે મારા ઘરે જમવા આવશો?
- (૨) મિંકુ, હું તારી પૂંછડી પકડું?
- (૩) ક્ષમા, તું કેમ બેસી રહી છો?
- (૪) અરે! મારું વિમાન ક્યાં ગયું?
- (૫) મારી લખોટી ક્યાં ગઈ?
- (૬) અબ્બુ તમે નાના હતા ત્યારે કઈ રમત રમતા?
- (૭) અરે! તારી આંગળીએ શું વાગ્યું?
- (૮) એ સાપ કોઈએ જોયો હતો?

વાંદરાનો ઉપવાસ

મન્કુ : વાહ! આજ તો ફાવ્યા! આપણે ત્રણ,
ને કેળાં પણ ત્રણ!

બન્કુ : હા, પણ આજે તો ઉપવાસ છે ને!
આજે આપણે પાણી સિવાય બીજું કંઈ
પણ ન લઈ શકીએ એ ભૂલી ગયા?

મન્કુ : અરે! ના, એ તો કંઈ ભુલાતું હશે ?
આજે નહીં તો કાલે, કેળાં કામ તો
લાગશે જ.

ચિમ્પુ : આજે કે કાલે, કેળાં વહેંચવા તો પડશે.
કેળાં વહેંચીએ તેમાં ઉપવાસ તૂટતો
નથી.

બન્કુ : હા, હા. એ ઉત્તમ. કાલેય વહેંચવાના
તો છે જ ને? તો આજે જ વહેંચી
લઈએ. ખાઈશું કાલે.

મન્કુ : તો જો, આ કેળું તારું અને ચિમ્પુ, આ
તારું આ બાકી રલ્યું તે મારું કેમ બરાબર
છે ને?

ચિમ્પુ અને બન્કુ : હા બરાબર છે.

મન્કુ : મારું કેળું તો કેવું પાકું જણાય છે!
બન્કુ, તારું કેળું કાચું છે કે પાકું?

બન્કુ : (કેળાને દબાવતો) મારું તો ખાસ્સું
પાકું છે. આજે જ ખાવું હોય તો પણ
કામ લાગે.

ચિમ્પુ : અને મારું પણ મજાનું પાકી ગયું છે.

મન્કુ : પણ, આપણે ક્યાં આજે ખાવું છે?

બન્કુ : હાસ્તો, આજે તો આપણે ઉપવાસ છે.

ચિમ્પુ : ખરી વાત છે. પણ કાલ સવારે
આપણને ભૂખ કકડીને લાગી હશે.
કેળાની છાલ ઉતારવાનો સમય પણ
ભારે લાગશે. છાલ ઉતારવાથી ઉપવાસ
થોડો તૂટે છે? આપણે ક્યાં આજે ખાવું
છે?

બન્કુ : હા, આપણે તો કાલે સવારે જ ખાઈશું
ને? તો લો, આ બંદાએ તો છાલ પણ
ઉતારી નાખી.

ચિમ્પુ : મારા કેળાની પણ છાલ ઊતરી ગઈ.
ઓહો મન્કુ, તં તો મારાથી પહેલાં
છાલ ઉતારી દીધી ને!

મન્કુ : હા. બધાનાં કેળાં કેવાં સરસ છે!

બન્કુ : આહા! થાય કે જોતાં જ રહીએ.

ચિમ્પુ : અરે! આપણે હવે આને સાચવીશું
ક્યાં? કીડીઓ ચઢશે તો!

બન્કુ : ભારે પંચાત થઈ આ તો! ડાળી પર
મૂકીએ કે જમીન પર? જ્યાં મૂકીશું
ત્યાં કીડીઓ જરૂર ચઢશે.

મન્કુ : છાલ ઉતારવાની ભૂલ ભારે પડી.

ચિમ્પુ : મને એક વિચાર આવે છે. આપણે જો
મોઢામાં મૂકીને રાખીએ. સવાર પડતાં
જ પારણાં કરી લઈએ તો કેવું?

મન્કુ : વાહ ચિમ્પુ વાહ! આબાદ રસ્તો
કાઢ્યો તં તો! બુદ્ધિ તે આનું નામ!
(આટલું બોલતાની સાથે જ કેળું મોંમાં
મૂકે છે.)

બન્કુ : હું પણ મોઢામાં મૂકી રાખું ત્યારે!

ચિમ્પુ : ભલે ત્યારે હું પણ એમ જ કરું છું.
(ધીરે ધીરે કેળાં મોઢામાં અલોપ થાય
છે. ત્રણેયમાંથી કોઈ કશું બોલતું નથી.
કેળાં પૂરાં અલોપ થઈ ગયાં.)

મન્કુ : હાશ! મેં તો પેટમાં બરોબર સાચવીને
મૂકી દીધું. ત્યાં કીડી-મંકોડાનો ડર
નથી. પારણાં તો હું કાલે સવારે કરીશ.

બન્કુ : હું પણ એમ જ કરવાનો છું.

ચિમ્પુ : મારે પણ આજે તો ઉપવાસ છે. હું
પણ હવે તો કાલે પારણાં કરીશ.

વાતચીત:

(૧) આ વાર્તામાં તમને હસવું ક્યારે આવ્યું?

(૨) વાંદરાઓ ઉપવાસ કરે ખરા?

(૩) તમારા ઘરમાં કોણ ઉપવાસ કરે?

(૪) તેઓ ઉપવાસમાં શું શું ખાય અને શું ન ખાય?

- (૫) વાર્તામાં વાંદરાઓનાં નામ શું છે?
- (૬) તમને શું લાગે છે, કોને કેળું ખાવાની ઉતાવળ હતી? કેમ?
- (૭) કેળું પાકું છે-એ કેવી રીતે ખબર પડે?
- (૮) કેરી કાચી છે કે પાકી-એ કેવી રીતે જાણી શકાય?
- (૯) છાલ ઉતાર્યા પછી શી મુશ્કેલી થઈ?
- (૧૦) કેળાને સાચવવાનો ઉપાય કોણે યોજ્યો?
- (૧૧) છાલ ઉતારીને કેળાને સાચવી શકાય?
- (૧૨) તમારા ઘરે શાકભાજી અને ફળો કેવી રીતે સાચવવામાં આવે છે? શું તે બધા એક જ રીતે સચવાય કે જુદી જુદી રીતે?

કોણ બોલી શકે? :

(મન્કુ, બન્કુ, ચિમ્પુ, ત્રણેય, કોઈ નહીં)

- (૧) તો હું આજે કેળાં વહેંચી દઉં ?
- (૨) આજે આખો દિવસ ભૂખ્યા રહીશું, એટલે કાલે ભૂખ લાગશે.
- (૩) આપણે છાલ ઉતારીને બહુ મોટી ભૂલ કરી.
- (૪) ખાવાનું સાચવી રાખવા મોંમાં મૂકીએ તો કેવું?
- (૫) અલ્યા, તું મારું કેળું ખાઈ ગયો.
- (૬) કેળું ખરેખર મીઠું હતું.

પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

- (૧) વાંદરાઓને કેટલાં કેળાં મળ્યાં?
- (અ) એક (બ) પાકા (ક) ત્રણ
- (૨) સૌથી પહેલી છાલ કોણે ઉતારી?
- (અ) મન્કુ (બ) ચિમ્પુ (ક) બન્કુ

(૩) ‘ભૂલ ભારે પડવી’ એટલે શું?

(અ) ભૂલનું વજન વધી જવું.

(બ) ભૂલના કારણે કેળાંને મુશ્કેલી વધી.

(ક) ભૂલના કારણે વાંદરાઓને મુશ્કેલી વધી.

(૪) સૌથી પહેલું કેળું કોણ ખાઈ ગયું હશે?

(અ) મન્કુ

(બ) ચિમ્પુ

(ક) બન્કુ

(ડ) ત્રણે સાથે

(૫) ‘સવાર પડતાં જ પારણાં કરવા’ એટલે શું?

(અ) સવાર થતાં જ ભોજન ખાવું.

(બ) સવાર થતાં જ કેળાં ખાવાં.

(ક) સવાર થતાં જ પારણું હલાવવું.

શબ્દોનો ઉપયોગ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. ત્યારબાદ ફકરો મોટેથી વાંચો :

(પાક્કા, ઉપવાસ, છાલ, ત્રણ કેળાં, વહેંચ્યાં, મોંમાં)

મન્કુ, બન્કુ અને ચિમ્પુ દોસ્તો. એક દિવસ તેમને મળ્યાં. કેળાં ખાવાની ચટપટી થઈ આવી. પણ ત્રણેયને હતો. તેમણે આવતી કાલે જ કેળાં ખાઈશું એમ નક્કી કર્યું. થોડીવાર પછી તેમણે કેળાં. બીજો થોડોક સમય થયો એટલે ઉતારી. તે પછી કીડીઓથી સાચવવા કેળાં મૂકવાનું નક્કી કર્યું. પણ એમ કંઈ કેળાં મોંમાં રહે! એ તો ગયા તેમના પેટમાં.

મન્કુ, બન્કુ, ચિમ્પુ બનો અને ભજવો :

વિદ્યાર્થીઓને ચાર જૂથમાં વહેંચો. તેમને નીચે મુજબની સ્થિતિ ભજવવા આપો. તેમને જૂથમાં ચર્ચા કરી તૈયારી કરવા કહો. ત્યારબાદ વારાફરતી દરેક જૂથ પોતાના ભાગની ભજવણી કરશો.

૧. કેળાં મળવાં.

૨. કેળાં ચકાસવાં.

૩. કેળાંનું શું કરવું - તે વિચારવું.

૪. કેળાં ખાઈ જવાં.

● ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : કરતા હૂપાહૂપ

◡ સાચું પૂછું તો જવાબ આપો. ખોટું પૂછું તો હસો :

વિદ્યાર્થીઓને નીચેના પ્રશ્નો પૂછો. તેમને સમજાવો કે જે પ્રશ્ન પૂછી શકાય એવો હોય તો તેઓ એનો જવાબ આપે. પ્રશ્ન જ ખોટો હોય તો મોટેથી હસે. જેમ કે હું પૂછું કે ગુજરાતનું પાટનગર કયું છે? તો તમારે જવાબ આપવો. પણ હું પૂછું કે ગુજરાતનું પાટનગર કોણ છે? તો હસવું.

- (૧) તમે સવારે શું ખાધું હતું?
- (૨) આજે તમે નાસ્તામાં કોણ લાવ્યા છો?
- (૩) આપણા જિલ્લાનું ગામ શું છે?
- (૪) તમે શાળામાં ચાલીને આવ્યા કે બસમાં?
- (૫) તમારા મામાનું નામ કોણ છે?
- (૬) તમારા પાક્કા મિત્રનું નામ શું છે?
- (૭) તમને સૌથી વધુ કોણ ખાવું ગમે?
- (૮) તમને કોણ ચા/દૂધ બનાવી આપે છે?

◡ મારા ખિસ્સામાં કોણ? :

વર્ગના તમામ વિદ્યાર્થીઓના ફોટોગ્રાફ/નામની ચિઠ્ઠીઓ ભેગી કરો. તેમાંથી ચાર-પાંચ વિદ્યાર્થીના ફોટોગ્રાફ/નામની ચિઠ્ઠીઓ ખિસ્સામાં મૂકો.

વર્ગને બે ટુકડીમાં વહેંચો. એક ટુકડી સવાલ કરશે અને બીજી ટુકડી ધારણા કરશે.

જેમકે - ટુકડી-૧ ટીચરના ખિસ્સામાં કોણ છે?

ટુકડી-૨ રાધિકા છે?/રાધિકા?

આ જ રીતે જ્યારે તેમની ધારણા સાચી પડે પછી તે ટુકડી પ્રશ્ન પૂછશે.

આ મુજબ ખિસ્સામાં પ્રાણીઓ/પક્ષીઓ/ખાવાની ચીજ-વસ્તુઓનાં ચિત્ર/ચિઠ્ઠીઓ મૂકી

- શિક્ષકના ખિસ્સામાં શું છે? - ખિસ્સામાં કેટલા પક્ષી છે?

- ખિસ્સામાં કેટલા હાથી છે? - ખિસ્સામાં તીખું શું છે?

આ રીતે, વિદ્યાર્થીઓ જુદા-જુદા પ્રશ્નો પૂછતા થાય તેવા પ્રયત્નો/પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી.

⬡ (અ) વાંચો, સમજો અને પ્રશ્ન બનાવો :

- મોહન મોરલી વગાડે છે.
કોણ મોરલી વગાડે છે?
- પોલીસને જોઈ ચોર ભાગી ગયા.
પોલીસને જોઈને કોણ ભાગી ગયું?
કોણ પોલીસને જોઈ ભાગી ગયું?

(૧) ભીમ બધા ભાત ખાઈ ગયો.

(૨) દેવ દડો પકડવા દોડ્યો.

(૩) કૂતરાને જોઈ કાકા ડરી ગયા.

(૪) વાંદરાને જોઈ વિજય ઊભી પૂંછડીએ ભાગ્યો.

(૫) લોકો ગધેડાને ગરબા ગાતો જોઈ હસવા લાગ્યા.

⬡ (બ) વાંચો, સમજો અને પ્રશ્નો બનાવો :

- ફિરદૌસ લખોટી રમે છે.
ફિરદૌસ શું રમે છે?

(૧) અમન કવિતા વાંચે છે.

અમન

 વાંચે છે?

(૨) પ્રિયાથી પાપડ પણ ભાંગતો નથી.

પ્રિયાથી

 ભાંગતું નથી?

(૩) આકાશમાં વાદળાં દેખાય છે.

આકાશમાં ?

(૪) કશ્યપ સાઈકલ લઈને શાળાએ આવે છે.

સાઈકલ લઈને ?

કશ્યપ લઈને ?

(૫) તેજુએ ત્રણ દાખલા ગણ્યા.

⬡ (ક) વાંચો, સમજો અને પ્રશ્નો બનાવો :

- કાગડો બે પૂરી લઈ ગયો.
કાગડો કેટલી પૂરી લઈ ગયો?

(૧) પ્રીતિ પચાસ પાણીપૂરી ખાઈ ગઈ.

પ્રતિ પાણી પૂરી ?

(૨) બુમરાહને બે વિકેટ મળી.

(૩) બા પાસે બાર સાડી છે.

(૪) અઠવાડિયામાં સાત દિવસ હોય છે.

(૫) મંદિર સુધી જવા છ કિલોમીટર ચાલવું પડે.

(૬) આયુષ આજે આઠ વાર પડ્યો.

(૩) વાંચો, સમજો અને પ્રશ્નો બનાવો :

- ભીમભાઈ બાર લાડવા ખાઈ ગયા.
- કોણ બાર લાડવા ખાઈ ગયું?
- ભીમભાઈ કેટલા લાડવા ખાઈ ગયા?
- ભીમભાઈ શું ખાઈ ગયા?

(૧) અકબર એક સાથે અગિયાર અજગર પકડી લાવ્યો.

- એક સાથે અગિયાર અજગર પકડી લાવ્યો?
- અકબર એક સાથે અજગર પકડી લાવ્યો?
- અકબર પકડી લાવ્યો?

(૨) વિશ્વાએ આજે પાંચ વાર્તાઓ વાંચી.

- વિશ્વાએ આજે વાર્તાઓ વાંચી?
- કોણે આજે ?
- વિશ્વાએ આજે વાંચ્યું?

(૩) દર્શના દસ દાડમ લાવી.

-
-
-

(૪) ઉંદર બિલાડી પર ચાર વખત કૂદ્યો. બિલાડી પર ? ઉંદર વખત બિલાડી પર કૂદ્યો ? ઉંદરે કર્યું?

(૫) ગુલાબસિંહ ઘરેથી પાંચ ગુલાબ લાવ્યો.

-
-
-

- ચાલો, ગાઈએ ગીતડું : કરતા હૂપાહૂપ

જવાબના સવાલ ખોવાઈ ગયા. શોધો અને જોડો :

બે

હું આવીશ.

નવી સાડી.

તમને કોણ ગુજરાતી શીખવે છે?

રાજનને કોણે માર્યું?

તારી મમ્મી મુંબઈથી શું લાવી?

તારી નિશાળમાં ઝાડ છે?

ચંદુ કેટલા લાડવા ખાઈ શકે?

જો રસોડામાં શું પડ્યું?

રવિવારે રમવા કોણ આવશે?

નિલાને કેટલા ભાઈ છે?

આ દૂધ કોણ પી ગયું?

વાંદરાને કેટલા પગ હોય?

તે બેગમાં શું સંતાડ્યું?

ચાર
જ હોય ને!

કશું નહીં.

બાવીસ
તો
ખાય જ.

તેજલીએ.

ફિરોઝ
સર.

મિસ્ત્રાન

ડિપ ડિપ્લો

ગિરિ & જાગરણ

◡ સવાલમાંથી જવાબ શોધો : જવાબ પર ચોકડી કરો.

ઉ.દા. બિલાડી શું જૂથ પીએ છે?

- (૧) તારા પપ્પાનું ચીમનભાઈ નામ શું છે?
- (૨) હાથીને એક કેટલી સૂંઢ હોય છે?
- (૩) તું ખેતરમાંથી બોર શું લાવ્યો?
- (૪) આજની મેચમાં રોહિત કોણ સારું રમ્યું?
- (૫) તમારે ચાર કેટલા અંગૂઠા અને કેટલી સોળ આંગળીઓ છે?

◡ પહેલેથી છેલ્લે સુધી વાંચો. હવે છેલ્લેથી પહેલે સુધી વાંચો. જૂથમાં ચર્ચા કરી ખાલી જગ્યા પૂરો :

એક હતું ગામ.

ગામનું નામ શું હશે?

ત્યાં રહેતો એક ગોપો.

ગોપો ક્યાં રહેતો હશે?

ગોધરાનો ગોપો ઘણો લાંબો.

ગોપાની લંબાઈ કેટલી હશે?

સાત ફૂટના ગોપા પાસે ચાર ફૂટનો કૂતરો.

કૂતરાનું નામ શું હશે?

ગોપો કહે, “ટોમી, લાવ મારો ટોપો.”

ગોપાનો ટોપો કેવો હશે?

પહેરી એ લાલ ટોપો, ગયો રમવા ગોપો.

બોલો ગોપો કઈ રમત રમ્યો હશે?

કાઢી ટોપો, ગોપાએ હાથમાં લીધું બેટ.

બેટની લંબાઈ શી હશે?

બે ફૂટના બેટથી એણે માર્યા બસો રન.

સૌ કોઈ બોલ્યા આપણો ગોપો નંબર વન!

જરા હસીએ :

શિક્ષક : હવે કોઈને કંઈ પૂછવું છે?

પ્રતીક : સર, “આઈ ડોન્ટ નો.”નું ગુજરાતી શું થાય?

શિક્ષક : મને નથી ખબર.

પ્રતીક : કશો વાંધો નહીં. બીજા કોઈકને પૂછીશ.

